

Složena rečenica nastaje sklapanjem od jednostavnih rečenica koje nazivamo **ishodišnim** rečenicama ili **surečenicama**, odnosno **klauzama**.

⇒ **PRAVILO: koliko predikata, toliko surečenica.**

Nezavisno složene rečenice nastaju sklapanjem pomoću veznika (**povezivanjem**, odnosno **sindetskim** sklapanjem) i nizanjem bez veznika (**bezvezničkim** ili **asindetskim** sklapanjem). Povezivanjem nastaju **vezničke rečenice**, a nizanjem **bezvezničke rečenice** ili **rečenični niz**.

REČENICE	VEZNICI	ZAREZ
sastavne /kopulativne	<i>i, pa, te, ni, niti</i>	NE
rastavne /disjunktivne	<i>ili</i>	
suprotne /adverzativne	<i>a, ali, nego, no, već</i>	DA
isključne /ekskluzivne	<i>samo, samo što, jedino, jedino što, tek, tek što</i>	
zaključne /konkluzivne	<i>dakle, zato, stoga</i>	

Zavisno složena rečenica nastaje postupkom (sklapanjem) **uvrštavanja** zavisne rečenice u strukturu glavne na mjesto S, P, O, AT, PO. Prema mjestu na koje je uvrštena zavisna rečenica može biti:

subjektna	<i>Tko čita Matoša, obogatit će svoj rječnik.</i>
predikatna	<i>Matoš je da ga moraš voljeti.</i>
objektna	<i>Zanimljivo je čitati da je Matoš razlikovao dva tipa žena.</i>
atributna	<i>Matoš je pisac koji pripada razdoblju hrvatske moderne.</i>
priložna	<i>Kad čitam Matoša, obraćam pozornost na opis žena.</i>

Poredak glavne i zavisne rečenice:

uobičajeni	inverzija	umetanje
G Z	Z, G	G ₁ , Z, G ₂

Mnogostruko složena rečenica nastaje sklapanjem od više zavisnih i nezavisnih surečenica.

⇒ **PRAVILO: koliko predikata, toliko surečenica.**

Mislim / da se trebam čuvati takvoga istraživanja / jer je opasno / i ne smijem započeti s tim.

G

objektna

uzročna

sastavna

1. Podijeli mnogostruko složenu rečenicu i odredi vrste rečenica.

Cijela je povijest, koliko je mi znamo, priča o sretnicima koji imaju sve i o nesretnicima koji često imaju samo sebe same.

2. Podcrtaj predikate, podijeli rečenicu, zaokruži veznik, odredi vrstu zavisne rečenice.

Da smo svi isti, ne bi nam bilo zanimljivo.

Tko govori istinu, mora pred vratima imati spremnoga konja i jednu nogu na pragu.

Ima riječi koje se ne mogu progutati ni sa žlicom meda.

Hodaš cijeli život kao tinejdžer, kao da si besmrtn.

Nećeš shvatiti starca dok ne ostariš.

Ivan je zaboravio koju smo pjesmu čitali.

Pjesma koju smo čitali nalazi se u čitanci.

Nije se znalo koju smo pjesmu trebali pročitati.

Nisam znala odgovoriti na pitanje tko je napisao tu pjesmu.

Ispričat ću ti sve kad me već pitaš.

Dok gledam Ivicu Kostelića, poželim i sama skijati.

Trebaš naći nekoga tko te zna zabaviti.

Rješavam križaljke kako bih naučila što više istoznačnica.

Iako je virtualna, virtualna stvarnost utječe na stvarnu stvarnost.

Kad bi pročitali bar jednu knjigu, ne bi me tako čudno gledali.

Kad se povežem s internetom, zaboravim na svijet oko sebe.

Ljudi me prepoznaju zato što gledaju moje drame.

Otišao je tamo gdje može više naučiti.

Što više čitam, to manje imam vremena za druge poslove.

Nisam mu govorila kako to treba napraviti.

Ako sam shvatila priču, upamtit ću njezinu pouku.

Dok god sanjaju, nadaju se ostvarenju tih snova.

Zato što lijepo pjeva, Mila sanja o mjuziklu.

Marko radi da bi mogao skupiti dovoljno novca.

Ako Tjaša sretne voljenu osobu, otkrit će joj svoj životni put.

Priča glasno da me boli glava.

Boli me glava jer glasno priča.

Gledao me kao da se čudi.

Iako smo sve ponovili, nisam više ni u što siguran.

Udara tamo gdje najviše boli.

To je bolest koju imaju mnogi.

Zaključio sam da imam ADHD.

Pretpostavljalo se da sam nesposoban.

On je što je nekad bio.

Došlo mi je da vrištim od sreće.

On je čovjek koji je spoznao svoj problem.

Vjerovali su da mi mogu pomoći.

More je da bolje ne možeš poželjeti.

To su djeca čije su mogućnosti vrlo velike.

Govore da će doći bolji dani.

Njega nema iako se već smračilo.

Molim vas neka to ostane među nama.

Osjetih da i on za mene mari!

Odsvirajte mi štogod da se sjetim.

Ne živi što je živo.

Da ste učili, nešto biste naučili.